

MNB inflációs jelentés 2023 szeptember

A munkavállalói szempontból figyelemreméltó megállapítások

Infláció

A régiós országok inflációs rátái Csehország és Magyarország kivételével elérték az egyszámjegyű tartományt: Romániában 9,3, Lengyelországban 9,5, Szlovákiában 9,6, Csehországban 10,1, Magyarországon 14,6 százalékkal emelkedtek az árak augusztusban.

A hazai infláció január és augusztus közötti 9,3 százalékpontos csökkenésének több mint 70 százalékát a feldolgozott élelmiszer és ipacikkek adják.

Az üzemanyagok árdinamikájában január óta megfigyelhető csökkenő trend viszont megfordult, a kőolaj világpiacon emelkedése miatt.

Az MNB előrejelzése szerint éves átlagban az infláció 2023-ban 17,6–18,1 % között, 2024-ben 4,0–6,0 között alakulhat.

Megjegyzés (LGY): a független elemzők szeptemberi inflációs előrejelzése 2023-ra, ING Bank 18%, Kopint-Tárki: 18%, 2024: ING Bank 5,1%, Kopint-Tárki: 5,1%.

2023. júliusban a kiskereskedelmi értékesítések volumene 7,6 százalékkal csökkent éves összevetésben, ezzel nyolc hónapja tart a csökkenés a kiskereskedelemben. A fogyasztási kiadások volumene a nem tartós termékek esetében 9,0 %-kal csökkent, míg a tartós termékek és szolgáltatások körében 0,1, illetve 0,7 százalékkal növekedett a forgalom.

Megjegyzés (LGY): az eltérés azt mutatja, hogy a túlnyomó részt napi cikket fogyasztó, átlag alatti jövedelmű háztartásoknál a jövedelem hiány hosszabb ideje visszafogja a fogyasztást, míg a drágább, tartós fogyasztási cikket vásárló (magas jövedelműeknél) a fogyasztásnak nincs jövedelmi korlátja.

A magas élelmiszerinfláció következtében a nyugdíjasok és az alacsony jövedelmű háztartások az átlagosnál is nagyobb inflációval szembesültek. A legnagyobb különbség 2022. novemberében volt megfigyelhető, amikor az alacsony jövedelműek fogyasztói kosarának inflációja 2,2 százalékponttal, a nyugdíjasoké pedig 2,7 százalékponttal haladta meg a teljes inflációt. 2023 nyarán továbbra is mindkét társadalmi réteg inflációja legalább 1 százalékponttal meghaladta a hivatalos, összes háztartásra vonatkozó áremelkedést.

Megjegyzés (LGY): A fenti MNB kimutatás is erős érv mellett, hogy a minimálbérek emelésével ne várják meg a jövő év januárt (a kifizetéssel pedig a februárt)! Előrehozott minimálbér emelés lenne indokolt.

Profit infláció az élelmiszeriparban

Az elmúlt két évben az infláció alakulásában meghatározó szereppel bírt a vállalatok költségeik által indokoltnál nagyobb mértékű áremelése, azaz a profit-vezérelt infláció. Az élelmiszergyártás ágazatban a nominális profitok 55 százalékkal emelkedtek 2022-ben. A 2022-es élelmiszeripari működési eredmény, a 2013–2019-es átlagos profit 2,6-szorosát érte el. Az élelmiszerek profit-vezérelte inflációjához az élelmiszeripar mellett a beszállító ágazatok is hozzájárultak, mivel azok profitrátái is kiemelkedő mértékben emelkedtek. Az élelmiszeripar beszállítói körében extrém magas profitrátát regisztráltak a szállítás és raktározás ágazatban, a papírgyártás ágazatban, a mezőgazdaságban.

Megjegyzés (LGY): A fentiek igazolják, hogy félrevezető az inflációért kizárólag az élelmiszer kiskereskedelmi multi cégeket hibáztató kommunikáció.

Profit infláció a lakossági szolgáltatási körben

A piaci szolgáltatások inflációja lassabban mérséklődik és továbbra is magas. A visegrádi országokhoz viszonyított inflációs többletünkhöz augusztusban a piaci szolgáltatások járultak hozzá a legnagyobb mértékben. A szolgáltatások dezinflációs fordulatát a szektor év eleji árindexálási gyakorlata késlelteti. A lakossági telekommunikációs szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások a 2023-as évtől kezdődően automatikus átárazási mechanizmust, árindexálást vezettek be. A banki szolgáltatások esetén már régebb óta működik

hasonló mechanizmus. A telekommunikációs szektor új, ár indexálási gyakorlata következtében a hírközlési szolgáltatások ára hazánkban nőtt az egyik legnagyobb mértékben az Európai Unióban. Az ár indexálás a vállalati profitok további emelkedését vetíti előre, mert az árakba olyan tényezők is beépülnek, amelyek nem relevánsak az adott ágazat működési költségeiben. Az árstabilitás mihamarabbi eléréséhez az ár indexálás helyett az élénk verseny járulhat hozzá, ez biztosítja azt, hogy a vállalatok csak az indokolt költségeikhez igazítva változtassák az áraikat, megakadályozva ezzel a profit vezérelte infláció jelenségének kialakulását.

Megjegyzés (LGY): Bízunk benne, hogy a Gazdasági Versenyhivatal (honlapja szerint a „Tiszta versenyért, a fogyasztók szolgálatában”) is figyelemmel kíséri az MNB jelentéseket.

Bérek

A 2023. eleji bérdinamikát a minimálbér év eleji emelése, az inflációs várakozások és a munkaerőpiaci kereslet határozta meg. 2023 második negyedévében a versenyszféra bruttó átlagkeresete 17,9 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az év első felében a magasabb bérdinamikát támogatták a múltbeli átlagnál nagyobb arányú prémiumkifizetések is

Megjegyzés (LGY): Ezek szerint az inflációs profit a vezetői prémiumokban is megjelenik. A második félévi bérdinamikát várhatóan csökkenti a 2022. második félévi magasabb bér bázis, mivel tavaly az év közepétől a megemelkedő inflációs ráta ellentételezésére sok helyen hajtottak végre évközi bértkiegészítést, vagy alapbér emelést.

Az MNB előrejelzése szerint 2023-ban az éves bérnövekedés 15,6 – 15,9 százalékos lesz, 2024-ben pedig 9,5 – 10,5 százalék között alakulhat a bérdinamika a versenyszférában.

Megjegyzés (LGY): Ez azt jelenti, hogy idén 2%-os reálbér csökkenést, jövőre 4,6%-os reálbér növekedést prognosztizál a jegybank.

Munkaerő piac

2023 második negyedévében a foglalkoztatás 31 ezer fővel bővült az előző év azonos időszakához képest. A létszám bővülését leginkább az elsődleges munkaerőpiac támogatta, a közfoglalkoztatottak száma 7 ezer fővel mérséklődött, a külföldi telephelyen foglalkoztatottak száma 7 ezer fővel emelkedett éves alapon.

Az építőiparban nőtt, a feldolgozóiparban nem változott érdemben a foglalkoztatás. A piaci szolgáltató szektorban (ezen belül a kereskedelem, a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, a szállítás és raktározás, az információ, kommunikáció és a kiskereskedelem területén) nőtt a létszám. Az állami szférában a közigazgatás és az egészségügy területén csökkent a foglalkoztatottak száma éves alapon.

A betöltetlen álláshelyek száma tovább emelkedett az előző negyedévben és magas szinten alakul.

A foglalkoztatási kilátásokra kérdező augusztusi felmérés szerint a kereskedelemben és az egyéb szolgáltatások területén a vállalatok többsége a létszám bővülését várja, míg a feldolgozóiparban és az építőiparban a vállalatok nagyobb része foglalkoztatottjaik számának csökkenésére számít a következő három hónapban.

A regisztrált munkanélküliek száma 2023 második negyedévében 4,0 százalékon alakult, ami enyhe növekedést jelent az előző negyedévhez képest. Az MNB előrejelzése szerint a munkanélküliségi ráta a konjunktúra élénkülésével összhangban fokozatosan csökken az év további részében és 2024 folyamán.

A munkapiaci aktivitás és a munkakereslet emelkedésének köszönhetően az elmúlt három negyedévben egyszerre nőtt a foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma. A növekvő megélhetési költségek miatt egyre többen szeretnének munkába állni, és így sok, korábban inaktív személy jelenik meg a munkaerőpiacon. Jelentősen nőtt (16 ezer fő) ugyanakkor az egy évvel ezelőtt már munkanélküli státuszban lévő csoportja is, a tartós munkanélküliség tehát emelkedett. Ez a képzettségi és regionális illeszkedési problémák jelenlétére utal. A munkanélküliek száma eleinte elsősorban az alacsony képzettségű körében nőtt, az idei évben azonban a középfokú végzettséggel rendelkezők csoportjában is növekedés kezdődött. A felsőfokú végzettségűek esetén a növekedés mértéke jelentősen elmarad a másik két csoportétól.

A foglalkoztatás magas szintjének fenntartásában szerepet játszik a munkaerő- felhalmozás jelensége. Mivel egyre nagyobb nehézséget jelent az üres álláshelyek betöltése, ezért a vállalatok a szükségesnél magasabb munkaerőállományt tartanak fenn, annak ellenére, hogy ez rövid távon a termelékenység csökkenésével járhat. A munkaerő-felhalmozás egyik fő oka a demográfiában keresendő. A munkaképes korú, 15-74 éves hazai népesség az ezredforduló óta egyre növekvő ütemben csökken. 2030-ig az Eurostat népesség előrejelzésén alapuló becslés szerint (a migráció hatásait figyelmen kívül hagyva) Magyarországon több mint 450 ezer fővel lesz kisebb a munkaképes korúak száma a népesség előregedése és természetes fogyása következtében. A munkaképes korú népesség csökkenése miatt a munkaerőhiány ígérkezik a legégetőbb, tartós problémának, amely egyre erősebb korlátját képezi a foglalkoztatás bővülésének. **Megjegyzés (LGY):** Így válik igazán érthetővé a vendégmunkás foglalkoztatás kormányzati stratégiája, amely azonban éppen stratégiai fontossága miatt a munkavállalói érdekképviseletek érdemi részvételét igényelné a szabályozás kialakításában.

Gazdasági teljesítmény

A hazai GDP volumenindexe 2023-ban a (-0,5) – +0,5 százalék közötti tartományban várható az Inflációs jelentés előrejelzése szerint. 2024–2025-ben várhatóan 3,0–4,0 százalékkal bővül a gazdaság teljesítménye. 2023-ban az alacsony gazdasági teljesítmény hátterében elsősorban az áremelkedések miatt csökkenő reálbérek, a belső kereslet csökkenése, az állami beruházások visszafogása állnak.

A hazai ipari termelés 6,3 százalékkal mérséklődött a második negyedévben az előző év azonos időszakához képest. Az ipari alágazatok közül a gyógyszer- és vegyipar, az élelmiszeripar, a könnyűipar és a fémipar teljesítménye visszaesett. Az építőipar kibocsátása 6,0 százalékkal csökkent. Ezzel szemben folytatódott az akkumulátorgyártás dinamikus felfutása és bővült a járműgyártás is, a mezőgazdaság teljesítménye pedig a tavalyi alacsony bázishoz képest 67,9 százalékkal növekedett éves alapon.

A szolgáltatások hozzáadott-értékének volumene együttesen 2,4 százalékkal csökkent. A nagy súlyú kereskedelem (-11,1 százalék), a szállítás, raktározás (-6,2 százalék), a szakmai, tudományos, műszaki, adminisztratív tevékenység (-2,9 százalék) és a művészet, szórakoztatás, szabadidő, egyéb szolgáltatás teljesítménye (-1,4 százalék) csökkent. A többi piaci szolgáltatás közül növekedni tudott az információ, kommunikáció (+2,6 százalék), a pénzügyi, biztosítási tevékenységek (+1,9 százalék).

Összefoglaló tábla az MNB előrejelzéséről

	2022	2023	2024
	Tény		Előrejelzés
Infláció (éves átlag)			
Maginfláció	15,7	18,1 - 18,6	4,4 - 6,8
Indirekt adóhatásoktól szűrt maginfláció	15,6	18,1 - 18,6	4,4 - 6,8
Infláció	14,5	17,6 - 18,1	4,0 - 6,0
Gazdasági növekedés			
Háztartások fogyasztási kiadása	6,5	-2,0) - (-1,8)	2,1 - 2,9
Export	11,8	1,6 - 2,2	4,8 - 6,8
Import	11,1	-2,6) - (-2,0)	3,3 - 5,5
GDP	4,6	(-0,5) - 0,5	3,0 - 4,0
Munkatermelékenység ²	2,8	(-0,3) - (0,0)	2,7 - 3,8
Munkaerőpiac			
Nemzetgazdasági bruttó átlagkereset ⁴	17,4	13,4 - 13,7	10,0 - 11,2
Nemzetgazdasági foglalkoztatottság	1,3	0,5 - 0,6	(-0,1) - 0,5
Versenyszféra bruttó átlagkereset ⁴	15,7	15,6 - 15,9	9,5 - 10,5
Versenyszféra foglalkoztatottság	2,1	0,8 - 1,0	0,2 - 0,7
Munkanélküliségi ráta	3,6	3,9 - 4,0	3,5 - 3,8
Versenyszféra nominális fajlagos munkaerőköltség	9,9	15,2 - 15,7	5,1 - 6,6